

**De mens roeit uit,
de mens beschermt**

Het zijn nu eens niet de blanken, die de dreigende uitroeiing van de Indische neushoorn veroorzaakten. Zij hebben er wel een klein aandeel in gehad, maar de hoofdrol is hier toch gespeeld door de inheemse bewoners. De oorzaken waren echter dezelfde als steeds: het voortdurend toenemende aantal mensen drong het dier, door het ontginnen van zijn woongebied, steeds verder terug, terwijl de zucht naar geld oorzaak was van een intensieve vervolging. Niet om vlees of leer, maar reeds sinds eeuwen om de hoge opbrengst van allerlei „onderdelen”, speciaal de hoorn, voor de export naar China.

Een vijfhonderd jaar geleden kwam de Indische neushoorn langs de gehele zuidrand van het Himalaya-gebergte voor, van de Indus in het westen tot het huidige Birma in het oosten. De opgaven, afkomstig uit nog meer naar het zuidoosten liggende gebieden, slaan waarschijnlijk op zijn Aziatische bloedverwanten, de Javaanse en de Sumatraanse neushoorn. Hoe ver de verspreiding oorspronkelijk naar het zuiden voortging, is een open vraag. In ieder geval staat het vast, dat door de groei van de Indiase bevolking steeds grotere delen van de laagvlakten werden ontgonnen en de neushoorns meer en meer naar het noorden werden verdreven. Ook de heuvels aan de voet van de Himalaya werden minder veilig. Doordat de oorspronkelijke, jagende bewoners hier plaats moesten maken voor mensen uit de vlakte met hun rijst- en theecultuur, werd ook het land niet langer afgebrand – wat voor de jagers van belang was om open, overzichtelijke

vlakten te krijgen. Het gevolg hiervan was, dat de kunstmatige, met hoog gras begroeide savanne, die een goed voedsel en een goede schuilplaats bood, vervangen werd door open bos, waarin de neushoorns veel minder kans hadden zich voor de jager onzichtbaar te maken.

En deze beschutting was hard nodig. Reeds sinds overoude tijden wordt in heel China aan alles wat de neushoorn bezit grote kracht toegeschreven, hetzij voor genezing van verschillende kwalen, hetzij voor het omtoveren van een oude man in een vurige jongeling. Deze kracht wordt vooral toegemeten aan de hoorn, die bovendien vergif zou aantonen en onschadelijk maken. En als men nu weet, dat de produkten van de Indische neushoorn als de beste worden beschouwd, is het te begrijpen, dat stropen, ook in de reservaten, nog steeds de grootste bedreiging jegens het voortbestaan van de soort vormt.

Zo veroorzaakte het aantal van 72 dieren, dat in 1954 in de Rapti-vallei in Nepal onder stropershanden viel, geen grote verbazing, al begreep men zeer goed dat het op die manier zeer snel bergafwaarts zou gaan met de neushoorns. Een paar jaar later was het nog erger. De neushoornjacht was blijkbaar zeer winstgevend, want in 1957 werd zelfs een complete stropersexpeditie uitgerust. De bende slachtte

ARTIS, 6 (5), Jan.-Feb. 1961

1234

De Indische Neushoorn

in hetzelfde gebied alle neushoorns af die men kon vinden, naar schatting een . . . 500 dieren! Een bescherming moet dus wel krachtig zijn, wil deze enig resultaat afwerpen!

Bij de oude beschavingen van Chinezen, Babiloniërs, Grieken en Romeinen was de Indische neushoorn goed bekend. Ook de Egyptenaren wisten zeer goed het verschil tussen de éénhoornige – de Indische – en de tweehoornige Afrikaanse neushoorns.

In de middeleeuwen is deze kennis geheel verloren gegaan, maar toen in de nieuwere tijd de neushoorns in het westen meer bekend werden, was het speciaal de Indische, die zijn inrede deed en in verscheidene dierenparken te zien was. Deze invloed was zo sterk, dat een Parijse preparateur, toen hij de gladde huid van de Afrikaanse puntipneushoorn ter bewerking kreeg, meende dat deze erg „door de reis te lijden had gehad”. Vóór het opzetten perste hij er de pantserplaten in, die een neushoorn volgens hem nu eenmaal moest bezitten. Dat dit later wel enige verwarring bij de dierkundigen heeft veroorzaakt, laat zich denken.

Door de bovengenoemde oorzaken werd het eens zeer algemene dier steeds zeldzamer en zeldzamer, zodat in 1900 de Britse autoriteiten erdoor gealarmeerd werden. Omstreeks

1910 verboden zij de jacht in Assam en Bengalen en werd een aantal reservaten gesticht, onder andere langs de bovenloop van de Brahmapoetra. Meerdere malen moest echter het leger te hulp worden geroepen om deze terreinen tegen de stropers te verdedigen.

Thans zijn er acht reservaten in India en enige in Nepal. Het aantal neushoorns in de reservaten – er leeft ongetwijfeld ook nog een klein aantal daarbuiten – is niet precies aan te geven. Door de aard van hun woongebied en de schier volkomen ontoegankelijkheid ervan is een enigszins nauwkeurige telling uitgesloten. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de raming van 1940, die voor de Rapti-vallei in Nepal 48 neushoorns aangaf, terwijl hier tussen 1950 en 1957 vele honderden dieren door stropers zijn gedood! Volgens vrij waarschijnlijke schattingen zouden er in 1959 in Nepal nog een 300 leven, ondanks de slachting door de stropers, en in India een 400 stuks. Een andere schatting komt niet hoger dan 450 dieren in totaal.

Er is wel eens gemeend, dat de neushoorn zo aan een moerassig woongebied is gebonden, dat een verdrijven naar droger land voldoende zou zijn voor zijn ondergang. Bekijken we echter de huidige reservaten, waar de dieren zich goed kunnen handhaven, dan blijken hier alle landschapstypen, van droge savannen tot tropisch oerwoud in voor te komen. Het grootste reservaat, Kaziranga, waar 200 exemplaren zouden leven, is precies wat men zich als ideaal woongebied voorstelt. Het is een deel van het dal van de Brahma-

poetra, 40 km lang en 13 km breed. Grotendeels is het een aaneenschakeling van drogere of nattere gebieden met poelen en stroompjes ertussen. In de regentijd staat het gehele lage gedeelte onder water en wijken de dieren uit naar hogere gelegene, drogere plaatsen, die helaas voor een deel buiten het reservaat liggen. Op het vlakke land groeit „olifantsgras”, een verzamelnaam voor vele soorten riet en gras, waarvan de soorten verschillen al naar de vochtigheid van de groeiplaats. Van januari tot maart wordt een deel van het gras afgebrand, waarna het opnieuw uitloopt en zo een voortreffelijk voedsel vormt voor de neushoorns en het overige wild, onder andere de barasinghaherten, die hier in flinke kudden voorkomen. Aan het einde van de zomer is het gras weer drie tot vijf meter hoog. De dieren trekken er via zelfgemaakte tunnels doorheen en vinden er een prachtige bescherming in. Dat het tellen van dieren in een dergelijk gebied vrijwel onmogelijk is en ook het vliegtuig hiervoor geen hulp kan geven, is te begrijpen. Als het gras niet afbrandt, blijft het min of meer rechtop staan, zodat het na enige jaren een zeer dichte en ondoordringbare massa vormt, die alleen nog maar goed zou zijn voor beschutting, maar niet als voedsel. In de poelen en plassen komt de waterhyacint voor, eveneens een geliefd voedsel voor de neushoorns.

Kaziranga is ook beroemd als toeristentrekpleister, wat hier meer problemen oplevert dan bij de wildparken in de Afrikaanse steppen. Wegenaanleg is er

namelijk in de door het wild bewoonde gebieden welhaast onmogelijk. Ze zijn er in het reservaat dan ook niet. Wel een uitstekende logeergelegenheid en een goede verbinding met de dichtstbijzijnde luchthaven op negentig kilometer afstand. Om het reservaat te bezoeken en de neushoorns en andere dieren te bekijken, staat een aantal rij-olifanten klaar, goed getraind en met vakkundige bestuurders. Dat deze olifanten als rijdier zijn opgeleid is niets bijzonders; merkwaardiger is, dat ze ter plaatse ook hun angst voor de neushoorns hebben afgeleerd, waarvoor gemiddeld anderhalf jaar nodig is. Deze angst bestaat wel bij de wilde olifanten, die regelmatig in het reservaat worden gezien, tot kudden van zestig stuks toe! Zij blijven echter op die plaatsen, waar de neushoorns zich niet vertonen, zoals de met bomen bedekte hogere gedeeltes.

Dat ze hiervoor goede redenen hebben, ontvond de Amerikaanse bioloog L. M. Talbot, aan wiens publikatie vele hiergenoemde gegevens zijn ontleend. Zijn olifant werd op een gegeven ogenblik aangevallen door een neushoornmoeder, die haar jong bedreigd meende. Het rijdier ging er in volle vaart vandoor, dwars door alles heen, maar de neushoorn hield hem met groot gemak bij en viel van opzij aan. Niet met de hoorn, zoals men zou

De in de dierentuin van Bazel gemaakte foto's tonen, geheel links, het reusachtige mannetje. Op de plaat hiernaast het wijfje met haar eerstgeboren jong. Tot nu toe heeft het neushoornpaar in Bazel twee nakomelingen gekregen. Een zeer fraai succes.

verwachten, maar met de ondertanden, waarmee ze de olifant door een zwaai van de kop een snede in de flank toebracht van 45 cm lang en twee tot vijf cm diep! Aan de lidtekens, die de neushoorns zelf dragen, blijkt wel dat ook onderling op deze manier wordt gevochten. Hun weerbaarheid is dan ook zo groot, dat ze waarschijnlijk uitsluitend de mens als gevaarlijke vijand hebben.

Het valt steeds weer op, dat van de levenswijze van de grootste dieren op onze aarde gewoonlijk weinig bekend is. Dit gold tot voor kort ook voor de Indische neushoorn, maar aan het feit, dat dr. Ullrich, directeur van de dierentuin te Dresden, de neushoorns in Kaziranga goed heeft kunnen bestuderen, danken we vele interessante gegevens. De dagindeling van de dieren is gewoonlijk ongeveer als volgt. 's Morgens om half zeven staan ze op om, vooral op warme dagen, tot half elf in hun modder- of waterbad door te brengen. Deze badplaatsen zijn gemeenschappelijk, evenals de wegen die erheen lopen. Ook naar de slaapgebieden en de weiden gaan gemeenschappelijke paden, maar de vertakkingen naar de „slaapkamer” zijn strikt privé. Waarschijnlijk wordt dit aangegeven door het op deze paden verspreid deponeren van mest, waarvan de geur, net als bijvoorbeeld bij de

nijlpaarden, betekenis heeft om bepaalde plaatsen te merken. Langs de gemeenschappelijke paden bevinden zich, speciaal bij kruispunten, „toiletten” waar vele passerende dieren op dezelfde plaats mesten. Er ontstaan hele bergen van, tot een meter hoog en vier meter in doorsnede.

Van drie uur 's middags tot middernacht zijn de dieren actief. Het grootste deel van de tijd wordt voor voedsel zoeken gebruikt: grazen of het eten van waterhyacinten in de ondiepe poelen. Deze eetplaatsen zijn eveneens privé en worden vanaf het gemeenschappelijke pad ook weer langs een korte eigen weg bereikt. Uit het bovenstaande volgt al, dat de dieren solitair leven, al hebben ze wel regelmatig contact in badpoelen en tijdens het verplaatsen. De jonge dieren zijn natuurlijk bij hun moeder, waarschijnlijk twee-en-een-half à drie jaar. Wanneer men bovendien in aanmerking neemt, dat de draagtijd ongeveer achttien maanden is, wordt het duidelijk, dat de voortplantingssnelheid maar gering kan zijn. Te meer daar het nog jaren duurt al eer een neushoorn zelf nakomelingen kan voortbrengen.

Als alles rustig is, loopt het jong gewoonlijk voor de moeder uit en daarvan wordt bij de officiële vangsten ook gebruik gemaakt. Het is namelijk zo, dat de neushoornbevolking van Kaziranga gelukkig geleidelijk toeneemt, vooral dank zij de effectieve bescherming tegen stropers door veertig man vast personeel. Vandaar dat men de laatste tijd twee jonge dieren per jaar heeft gevangen voor dierentuinen. Men graaft dan in het pad, waarlangs moeder en kind worden verwacht, een valkuil waarin alleen het jong wordt gevangen. Op deze manier zijn de exemplaren voor de dierentuinen in Bazel en Whipnade verkregen, die beide ondertussen weer voor nakomelingen hebben gezorgd. Een fokkerij, die zeker ook belangrijk is voor het instandhouden van de soort.

Behalve het grote gevaar van stropers zijn er nog andere. In Kaziranga mag op een bepaalde strook grond tam vee grazen. Maar daar de grenzen niet duidelijk zijn aangegeven en het vee niet onder toezicht staat, is het te begrijpen dat het op vele plaatsen is te vinden. Het bedreigt de wilde dieren vooral door de kans op besmetting met veeziekte.

De Indische neushoorn mag dan beschermd zijn, er kan nog niet worden gezegd, dat zijn toekomst is verzekerd.

**De mens roeit uit,
de mens beschermt**

Het zijn nu eens niet de blanken, die de dreigende uitroeiing van de Indische neushoorn veroorzaakten. Zij hebben er wel een klein aandeel in gehad, maar de hoofdrol is hier toch gespeeld door de inheemse bewoners. De oorzaken waren echter dezelfde als steeds: het voortdurend toenemende aantal mensen drong het dier, door het ontginnen van zijn woongebied, steeds verder terug, terwijl de zucht naar geld oorzaak was van een intensieve vervolging. Niet om vlees of leer, maar reeds sinds eeuwen om de hoge opbrengst van allerlei „onderdelen”, speciaal de hoorn, voor de export naar China.

Een vijfhonderd jaar geleden kwam de Indische neushoorn langs de gehele zuidrand van het Himalaya-gebergte voor, van de Indus in het westen tot het huidige Birma in het oosten. De opgaven, afkomstig uit nog meer naar het zuidoosten liggende gebieden, slaan waarschijnlijk op zijn Aziatische bloedverwanten, de Javaanse en de Sumatraanse neushoorn. Hoe ver de verspreiding oorspronkelijk naar het zuiden voortging, is een open vraag. In ieder geval staat het vast, dat door de groei van de Indiase bevolking steeds grotere delen van de laagvlakten werden ontgonnen en de neushoorns meer en meer naar het noorden werden verdreven. Ook de heuvels aan de voet van de Himalaya werden minder veilig. Doordat de oorspronkelijke, jagende bewoners hier plaats moesten maken voor mensen uit de vlakke met hun rijst- en theecultuur, werd ook het land niet langer afgebrand – wat voor de jagers van belang was om open, overzichtelijke

vlakten te krijgen. Het gevolg hiervan was, dat de kunstmatige, met hoog gras begroeide savanne, die een goed voedsel en een goede schuilplaats bood, vervangen werd door open bos, waarin de neushoorns veel minder kans hadden zich voor de jager onzichtbaar te maken.

En deze beschutting was hard nodig. Reeds sinds overoude tijden wordt in heel China aan alles wat de neushoorn bezit grote kracht toegeschreven, hetzij voor genezing van verschillende kwalen, hetzij voor het omtoveren van een oude man in een vurige jongeling. Deze kracht wordt vooral toegemeten aan de hoorn, die bovendien vergif zou aantonen en onschadelijk maken. En als men nu weet, dat de produkten van de Indische neushoorn als de beste worden beschouwd, is het te begrijpen, dat stropen, ook in de reservaten, nog steeds de grootste bedreiging jegens het voortbestaan van de soort vormt.

Zo veroorzaakte het aantal van 72 dieren, dat in 1954 in de Rapti-vallei in Nepal onder stropershanden viel, geen grote verbazing, al begreep men zeer goed dat het op die manier zeer snel bergafwaarts zou gaan met de neushoorns. Een paar jaar later was het nog erger. De neushoornjacht was blijkbaar zeer winstgevend, want in 1957 werd zelfs een complete stropersexpeditie uitgerust. De bende slachtt

De Indische Neushoorn

in hetzelfde gebied alle neushoorns af die men kon vinden, naar schatting een . . . 500 dieren! Een bescherming moet dus wel krachtig zijn, wil deze enig resultaat afwerpen!

Bij de oude beschavingen van Chinezen, Babiloniërs, Grieken en Romeinen was de Indische neushoorn goed bekend. Ook de Egyptenaren wisten zeer goed het verschil tussen de éénhoornige – de Indische – en de tweehoornige Afrikaanse neushoorns. In de middeleeuwen is deze kennis geheel verloren gegaan, maar toen in de nieuwere tijd de neushoorns in het westen meer bekend werden, was het speciaal de Indische, die zijn intrede deed en in verscheidene dierentuinen te zien was. Deze invloed was zo sterk, dat een Parijse preparateur, toen hij de gladde huid van de Afrikaanse puntlipneushoorn ter bewerking kreeg, meende dat deze erg „door de reis te lijden had gehad”. Vóór het opzetten perste hij er de pantserplaten in, die een neushoorn volgens hem nu eenmaal moest bezitten. Dat dit later wel enige verwarring bij de dierkundigen heeft veroorzaakt, laat zich denken.

Door de bovengenoemde oorzaken werd het eens zeer algemene dier steeds zeldzamer en zeldzamer, zodat in 1900 de Britse autoriteiten erdoor gealarmeerd werden. Omstreeks

1910 verboden zij de jacht in Assam en Bengalen en werd een aantal reservaten gesticht, onder andere langs de bovenloop van de Brahmapoetra. Meerdere malen moest echter het leger te hulp worden geroepen om deze terreinen tegen de stropers te verdedigen.

Thans zijn er acht reservaten in India en enige in Nepal. Het aantal neushoorns in de reservaten – er leeft ongetwijfeld ook nog een klein aantal daarbuiten – is niet precies aan te geven. Door de aard van hun woongebied en de schier volkomen ontoegankelijkheid ervan is een enigszins nauwkeurige telling uitgesloten. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de raming van 1940, die voor de Rapti-vallei in Nepal 48 neushoorns aangaf, terwijl hier tussen 1950 en 1957 vele honderden dieren door stropers zijn gedood! Volgens vrij waarschijnlijke schattingen zouden er in 1959 in Nepal nog een 300 leven, ondanks de slachting door de stropers, en in India een 400 stuks. Een andere schatting komt niet hoger dan 450 dieren in totaal.

Er is wel eens gemeend, dat de neushoorn zo aan een moerassig woongebied is gebonden, dat een verdrijven naar droger land voldoende zou zijn voor zijn ondergang. Bekijken we echter de huidige reservaten, waar de dieren zich goed kunnen handhaven, dan blijken hier alle landschapstypen, van droge savannen tot tropisch oerwoud in voor te komen. Het grootste reservaat, Kaziranga, waar 200 exemplaren zouden leven, is precies wat men zich als ideaal woongebied voorstelt. Het is een deel van het dal van de Brahma-

De in de dierentuin van Bazel gemaakte foto's tonen, geheel links, het reusachtige mannetje. Op de plaat hiernaast het wijfje met haar eerstgeboren jong. Tot nu toe heeft het neushoornpaar in Bazel twee nakomelingen gekregen. Een zeer fraai succes.

poetra, 40 km lang en 13 km breed. Grotendeels is het aaneenschakeling van drogere of nattere gebieden met poelen en stroompjes ertussen. In de regentijd staat het gehele lage gedeelte onder water en wijken de dieren uit naar hoger gelegen, drogere plaatsen, die helaas voor een deel buiten het reservaat liggen. Op het vlakke land groeit „olifantsgras”, een verzamelaam voor vele soorten riet en gras, waarvan de soorten verschillen al naar de vochtigheid van de groeiplaats. Van januari tot maart wordt een deel van het gras afgebrand, waarna het opnieuw uitloopt en zo een voortreffelijk voedsel vormt voor de neushoorns en het overige wild, onder andere de barasinghaherten, die hier in flinke kudden voorkomen. Aan het einde van de zomer is het gras weer drie tot vijf meter hoog. De dieren trekken er via zelfgemaakte tunnels doorheen en vinden er een prachtige bescherming in. Dat het leven van dieren in een dergelijk gebied vrijwel onmogelijk is en ook het vliegtuig hiervoor geen hulp kan geven, is te begrijpen. Als het gras niet afbrandt, blijft het min of meer rechtop staan, zodat het na enige jaren een zeer dichte en ondoordringbare massa vormt, die alleen nog maar goed zou zijn voor beschutting, maar niet als voedsel. In de poelen en plassen komt de waterhyacint voor, eveneens een geliefd voedsel voor de neushoorns.

Kaziranga is ook beroemd als toeristentrekpleister, wat hier meer problemen oplevert dan bij de wildparken in de Afrikaanse steppen. Wegenaanleg is er

namelijk in de door het wild bewoonde gebieden welhaast onmogelijk. Ze zijn er in het reservaat dan ook niet. Wel een uitstekende logeergelegenheid en een goede verbinding met de dichtstbijzijnde luchthaven op negentig kilometer afstand. Om het reservaat te bezoeken en de neushoorns en andere dieren te bekijken, staat een aantal rij-olifanten klaar, goed getraind en met vakkundige bestuurders. Dat deze olifanten als rijdier zijn opgeleid is niets bijzonders; merkwaardiger is, dat ze ter plaatse ook hun angst voor de neushoorns hebben afgeleerd, waarvoor gemiddeld anderhalf jaar nodig is. Deze angst bestaat wel bij de wilde olifanten, die regelmatig in het reservaat worden gezien, tot kudden van zestig stuks toe! Zij blijven echter op die plaatsen, waar de neushoorns zich niet vertonen, zoals de met bomen bedekte hogere gedeelten.

Dat ze hiervoor goede redenen hebben, ontdeedte de Amerikaanse bioloog L. M. Talbot, aan wiens publikatie vele hiergenoemde gegevens zijn ontleend. Zijn olifant werd op een gegeven ogenblik aangevallen door een neushoornmoeder, die haar jong bedreigd meende. Het rijdier ging er in volle vaart vandoor, dwars door alles heen, maar de neushoorn hield hem met groot gemak bij en viel van opzij aan. Niet met de hoorn, zoals men zou

verwachten, maar met de ondertanden, waarmee ze de olifant door een zwaai van de kop een sneed in de flank toebracht van 45 cm lang en twee tot vijf cm diep! Aan de lidentekens, die de neushoorns zelf dragen, blijkt wel dat ook onderling op deze manier wordt gevochten. Hun weerbaarheid is dan ook zo groot, dat ze waarschijnlijk uitsluitend de mens als gevaarlijke vijand hebben.

Het valt steeds weer op, dat van de levenswijze van de grootste dieren op onze aarde gewoonlijk weinig bekend is. Dit gold tot voor kort ook voor de Indische neushoorn, maar aan het feit, dat dr. Ulrich, directeur van de dierentuin te Dresden, de neushoorns in Kaziranga goed heeft kunnen bestuderen, danken we vele interessante gegevens. De dagindeling van de dieren is gewoonlijk ongeveer als volgt. 's Morgens om half zeven staan ze op om, vooral op warme dagen, tot half elf in hun modder- of waterbad door te brengen. Deze badplaatsen zijn gemeenschappelijk, evenals de wegen die erheen lopen. Ook naar de slaapgebieden en de weiden gaan gemeenschappelijke paden, maar de vertakkingen naar de „slaapkamer” zijn strikt privé. Waarschijnlijk wordt dit aangegeven door het op deze paden verspreid deponeren van mest, waarvan de geur, net als bijvoorbeeld bij de

nijlpaarden, betekenis heeft om bepaalde plaatsen te merken. Langs de gemeenschappelijke paden bevinden zich, speciaal bij kruispunten, „toiletten” waar vele passerende dieren op dezelfde plaats mesten. Er ontstaan hele bergen van, tot een meter hoog en vier meter in doorsnede.

Van drie uur 's middags tot middernacht zijn de dieren actief. Het grootste deel van de tijd wordt voor voedsel zoeken gebruikt: grazen of het eten van waterhyacinten in de ondiepe poelen. Deze eetplaatsen zijn eveneens privé en worden vanaf het gemeenschappelijke pad ook weer langs een korte eigen weg bereikt. Uit het bovenstaande volgt al, dat de dieren solitair leven, al hebben ze wel regelmatig contact in badpoelen en tijdens het verplaatsen. De jonge dieren zijn natuurlijk bij hun moeder, waarschijnlijk twee-en-een-half à drie jaar. Wanneer men bovendien in aanmerking neemt, dat de draagtijd ongeveer achttien maanden is, wordt het duidelijk, dat de voortplantingssnelheid maar gering kan zijn. Te meer daar het nog jaren duurt alvorens een neushoorn zelf nakomelingen kan voortbrengen.

Als alles rustig is, loopt het jong gewoonlijk voor de moeder uit en daarvan wordt bij de officiële vangsten ook gebruik gemaakt. Het is namelijk zo, dat de neushoornbevolking van Kaziranga gelukkig geleidelijk toeneemt, vooral dank zij de effectieve bescherming tegen stropers door veertig man vast personeel. Vandaar dat men de laatste tijd twee jonge dieren per jaar heeft gevangen voor dierentuinen. Men graaft dan in het pad, waarlangs moeder en kind worden verwacht, een valkuil waarin alleen het jong wordt gevangen. Op deze manier zijn de exemplaren voor de dierentuinen in Bazel en Whipsnade verkregen, die beide ondertussen weer voor nakomelingen hebben gezorgd. Een fokkerij, die zeker ook belangrijk is voor het instandhouden van de soort.

Behalve het grote gevaar van stropers zijn er nog andere. In Kaziranga mag op een bepaalde strook grond tam vee grazen. Maar daar de grenzen niet duidelijk zijn aangegeven en het vee niet onder toezicht staat, is het te begrijpen dat het op vele plaatsen is te vinden. Het bedreigt de wilde dieren vooral door de kans op besmetting met veeziekte.

De Indische neushoorn mag dan beschermd zijn, er kan nog niet worden gezegd, dat zijn toekomst is verzekerd.